ది గేమ్

-మల్లాది
వెంకటకృష్ణమూర్తి

చేతి గడియారంవంక చూసుకున్నాడు విశ్వం. ఆరున్నరకి ఇంకా అయిదు నిమిషాలు ఉంది. అంటే సరళ రావడానికి ఇంకా అయిదు నిమిషాలుంది.

మెరీనా బీచ్ దగ్గరలో ఉన్న బుహారీ హోటల్‌లో సరళ కోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు విశ్వం. డ్యూక్ బాక్స్‌లో పావలా వేసి మళ్ళీ నొక్కాడు తనకి ఇష్టమయిన పాట. యాంత్రికంగా రికార్డు సెట్ అయింది.

హారీ మిల్స్ చిన్నప్పటి కంఠం శ్రావ్యంగా వినపడుతూంది— 'పేరెంట్స్ ట్రాప్'లోని పాట.

"లెట్స్ గెట్ టుగెదర్, య్యా య్యా య్యా."

పాట వింటూ ఆలోచిస్తున్నాడు విశ్వం, ఎదురుగా టేబిల్‌మీద ఉన్న ప్లేట్‌లోని లివర్ స్లైసెస్‌ని ఫోర్క్‌తో గుచ్చుతూ.

సరళ ఏం చెబుతుందో? ఈ రోజు ఉదయం సరళ వాళ్ళింట్లో తప్పకుండా తమ వివాహం గురించి చెప్పి ఉంటుంది. సరళ తలిదండ్రులు ఏమన్నారో? ఒప్పుకుంటారా?

ఆరూ నలభైకి వచ్చింది సరళ, బీటిల్స్ 'హెల్ప్ మి' పాట విశ్వం వింటూండగా.

"ఆలస్యం అయింది కొద్దిగా" అన్నది నవ్వుతూ.

"బస్ దొరికి ఉండదనుకున్నాను" అన్నాడు విశ్వం.

"అవును. ఈ టైమ్‌లో బస్సు దొరకడం చాలా కష్టం. రెండు బస్సులు ఆపలు ఆపనే లేదు, బాగా రష్‌గా ఉండడంచేత. మూడో దాంట్లో వచ్చాను."

"బీచ్‌కి వెడదామా?"

తలూపింది సరళ అంగీకారంగా.

బిల్లు ఉన్న ప్లేట్లో అయిదు రూపాయల నోటు పడేసి లేచాడు విశ్వం. ఇద్దరూ మెరీనా బీచివైపు నడిచారు.

వేసవికాలం అవడం వల్ల బాగా జనసమ్మర్దంగా ఉంది మెరీనా. బూరాలు, బొమ్మలు, తినే పదార్థాలు అమ్మే కుర్రాళ్ళని, మనుష్యులను తప్పించుకుంటూ ఇద్దరూ దూరంగా వెళ్ళి ఇసుకలో కూర్చున్నారు, సముద్రానికి దగ్గరగా.

ఇంకా పూర్తిగా చీకటి పడలేదు. సముద్రంలోకి జారుతున్నాడు ఎర్రగా ఉన్న సూర్యుడు.

"మన పెళ్ళి సంగతి చెప్పావా మీ వాళ్ళకి?" అడిగాడు విశ్వం సరళని.

"చెప్పాను."

"ఏమన్నారు?" అడిగాడు ఆత్రంగా.

మౌనంగా ఉండిపోయింది సరళ సమాధానం చెప్పలేదు.

"చెప్పు. ఒప్పుకున్నారా?"

"ఒప్పుకోలేదు" అన్నది సరళ నెమ్మదిగా.

"దేనికి!"

"కులం."

చిన్నగా నిట్టూర్చింది సరళ.

"టు హెల్ విత్ కులం. మాది వేరే కులమయితే వాళ్ళకేం? నా కులంతో కాదుగా నువ్వు కాపరం చేసేది?"

"సరిగ్గా ఇదే మాట చెప్పాను నేను మా అమ్మా నాన్నలకి. వంశ గౌరవం, మర్యాద మంట కలిసి పోతాయిట మన పెళ్ళి జరిగితే."

"అవికాదు. కాకపోతే మనం" అన్నాడు విశ్వం కసిగా.

"నేను మొదటినుంచీ భయపడుతూనే ఉన్నాను ఇలా జరుగుతుందని" అన్నది సరళ.

"స్టబ్బర్న్ ఓల్డ్ ఫూల్స్."

"తిట్టకు." నవ్వింది సరళ.

"మనిద్దరం రిజిస్టర్‌మేరేజ్ చేసేసుకుందాం. వాళ్ళ అంగీకారం మనకి అక్కర లేదు. విడిగా కాపరం పెట్టుకుందాం."

"అదికూడా చెయ్యలేకుండా నా కాళ్ళకి బంధం వేశారు."

"ఎలా?" అడిగాడు విశ్వం.

"వాళ్ళ మాటకి ఎదురు చెప్పి మనిద్దరం పెళ్ళి చేసుకుని విడిగా వెళ్ళిపోతే, ఇంక అక్కయ్యకి, చెల్లెళ్ళిద్దరికీ పెళ్ళి కాదుట."

"ఏం?"

"కులం తక్కువవాడిని పెళ్ళి చేసుకుని విడిపోయి వెళ్ళిపోతే, సంప్రదాయమయిన కుటుంబం కాదని సంబంధాలు మంచివి రావుట వాళ్ళకి. పెళ్ళి కావడం కష్టంట. వాళ్ళందరి జీవితాలు నాశనం చెయ్యాలనుకుంటే

కేశసంస్కారం

చిత్రం—ఎస్. జె. నరసింహారెడ్డి (సికిందరాబాదు)

నిన్ను పెళ్లి చేసుకొమ్మన్నారు. చిన్న చెల్లెలు ఏడుపే."

విశ్వం మాట్లాడలేదు.

"నేను నిన్ను పెళ్లి చేసుకోవని మాట ఇవ్వకపోతే చచ్చిపోతానని బెదిరించింది పెద్ద చెల్లెలు."

"ఇచ్చావా?"

"ఏం చెయ్యను? అది బాగా మొండి. అన్నంత పని చేసేస్తుంది, ముందు వెనక ఆలోచించుకోకుండా."

పొడిగా నవ్వాడు విశ్వం.

ఒడ్డుదాకా వచ్చి, విరిగి, మళ్లీ వెనక్కి వెళ్లిపోతున్న కెరటాలని చూస్తూ కూర్చుంది సరళ.

చాలా సేపయిన తరవాత అడిగాడు విశ్వం: "అయితే ఏం చేద్దాం?"

"అదే నాకూ తెలియడం లేదు. ఏం చెయ్యాలి? ఎటూ నిశ్చయించుకో లేకపోతున్నాను" అన్నది సరళ.

సరళ ఏడుస్తూందని గ్రహించాడు విశ్వం, చీకటిలో.

"బాధపడి ప్రయోజనం లేదు. నిజానికి మా ఇంట్లో వాళ్లకికూడా ఇష్టంలేదు నిన్ను పెళ్లి చేసుకోడానికి. అయినా, ఒప్పించాను బలవంతంగా మగవాణ్ణి గనక. ఒప్పుకోకపోతే ఎదిరించి పెళ్లి చేసుకుంటానని భయపడ్డారు. వాళ్లకి మా బంధువుల అమ్మాయిని చేసుకోవాలని ఉంది. కాని, నాకు ఇష్టం లేదు."

సరళ మౌనంగా వింటూ ఉండిపోయింది.

కాస్సేపయిన తరవాత అన్నాడు విశ్వం: "ఒక నిశ్చయానికి వద్దాము. మన మూలంగా మీ చెల్లెళ్ల జీవితాలు నాశనం అవడం నా కిష్టం లేదు. మనిద్దరం విడిపోవడమే మంచిది."

సరళ కళ్లు తుడుచుకుంది.

"అంతకంటె మనం చేసేది ఏమీ లేదు. లెటజ్ ట్రై టు ఫర్‌గెట్ ఈచ్ అదర్."

హీనంగా నవ్వింది సరళ.

"కాలేజీ వదిలి వచ్చేసేటప్పుడు మన ఇంగ్లీష్ లెక్చరర్ ఆటోగ్రాఫ్ పుస్తకంలో సంతకం చేసి రాసిన కొటేషన్ గుర్తుకు వస్తోంది. అది అక్షరాలా నిజం."

"ఏమిటి అది?" అడిగాడు విశ్వం.

"లైఫ్ ఈజ్ ఎ గేమ్ ఆఫ్ మీటింగ్ అండ్ పార్టింగ్. దాంట్లో చాలా అర్థం ఉంది. జీవితసత్యం ఇమిడి ఉంది. 'జీవితం కలుసుకోవడం, విడిపోవడం అనే ఆట.' కలుసుకున్న ఇద్దరు ఎప్పటికయినా విడిపోక తప్పదు— ఇలాంటి కారణాల ద్వారా కొంతమంది, చావుద్వారా చాలామంది."

"నిజం." పొడిగా నవ్వాడు విశ్వం.

"ఒకందుకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. మనకి ఒకరిమీద ఒకరికి ఎంత ఇష్టం ఉన్నా, నీతిగానే ఉన్నాం ఇంత కాలం. నువ్వు నా చెయ్యి తప్ప మరేం ముట్టుకోలేదు."

"అవును. పబ్లిక్‌గా అందరూ తిరిగే చోటతప్ప, రహస్యంగా ఎవరూ లేని చోట కలుసుకోలేదు ఎప్పుడూ మనం. మన ప్రేమ కేవలం శారీరకమయినది కాదు; మానసికమయినది" అన్నాడు విశ్వం.

"పెళ్లి కానంతమాత్రాన నీ మీద ప్రేమ లేకుండా పోదు నాకు. నా మీద ప్రేమ లేకుండా పోదు నీకు. ప్రేమకీ, పెళ్లికీ సంబంధం లేదు. ప్రేమ ఇష్టానికి సంబంధించినది. ఇష్టం పోగొట్టుకుందా మన్నా పోదు" అన్నది సరళ భారంగా.

అయిదు నిమిషాల తరవాత రేడియమ్ డయల్ వంక చూసుకుని అన్నాడు విశ్వం:

"ఇంక లేద్దామా?"

ఇద్దరూ ఒకరి చెయ్యి ఒకరు పట్టుకుని నడవసాగారు— ఇరవై రెండేళ్ల విశ్వం, పదిహేడేళ్ల సరళ.

బస్సుస్టాప్ దగ్గర ఆగారు ఇద్దరూ.

"ఇంటిదాకా రానా తోడు?" అడిగాడు విశ్వం.

"నో థాంక్స్. వెళ్లగలను."

"డియర్ విశ్వం,

నా పెళ్లికి వస్తావని ఎదురుచూశాను. కాని రాలేదు నువ్వు. మన సంగతి ఆయనకి తెలుసు. ఈ ఎనిమిది సంవత్సరాలలో ఆ విషయం గురించి నన్ను ఒక్కమాట కూడా అనలేదు ఈ విషయంలో. నువ్వే అర్థం చేసుకో, ఎంత సహృదయులో!

నన్ను మరిచిపోయి ఉంటావను కుంటాను. కాని నేను ఇంకా మరిచిపోలేదు నిన్ను.

అసలు ఈ ఉత్తరం రాయడానికి కారణం నాకు తెలిసిన ఓ సంగతి. నువ్వు పెళ్లి చేసుకున్న మీ బంధువుల అమ్మాయికి క్షయ వ్యాధనీ, అయినా నువ్వు పెళ్లికి ఒప్పుకున్నావనీ అప్పుడే తెలుసు. నీకు కొడుకుకూడా పుట్టాడని తెలుసు.

కాని, నిన్ననే తెలిసింది, నీ భార్య హాస్పిటల్లో వారం రోజుల క్రితం మరణించిందన్న సంగతి. నాకు చాలా బాధగా ఉంది. ఆయనకూడా తన సానుభూతిని తెలియజేయమని రాయమన్నారు. మళ్లీ పెళ్లి చేసుకో. గుడ్ లక్.

—సరళ."

సరళ రాసిన ఉత్తరం పూర్తిగా చదివాడు విశ్వం. ఆ రోజు సాయంత్రమే కార్డుమీద సమాధానం రాసి, పోస్ట్ చేశాడు కార్డు. ఒకే ఒక వాక్యం.

"లైఫ్ ఈజ్ ఎ గేమ్ ఆఫ్ మీటింగ్ అండ్ పార్టింగ్ అన్న సత్యం మరోసారి నా జీవితంలో నిజమయింది."

* * *

విశ్వం పరీక్షగా చూశాడు సరళ నెరిసిన వెంట్రుకలవంక, కొంచెం కొంచెంగా వస్తున్న ముసలితనం ఛాయల వంక.

"ఆశ్చర్యపోతున్నావా ఇంత హఠాత్తుగా కనపడినందుకు?" అడిగింది సరళ విశ్వాన్ని.

"లేదు. సంతోషంగా ఉంది."

"వచ్చి వారం రోజులయింది. రోజూ వద్దామనుకుంటున్నాను కాని, కుదరలేదు ఈ పూట్టిదాకా."

"లైఫ్ ఈజ్ ఎ గేమ్ ఆఫ్ మీటింగ్ అండ్ పార్టింగ్"... వయసులో పెళ్లి చేసుకోవాలంటే తమను కన్న తలితండ్రులు అడ్డు...వయసు చెల్లిన తర్వాత ఆ మోజు తీర్చుకుందామంటే తాము కన్న పిల్లలే అడ్డు జీవితంలో కలుస్తూ, విడిపోతూ, ప్రణయబంధాల్ని మరొక జన్మకు వాయిదా వేసుకోవడం ఎంత కష్టం...

"ఒక్కదానివే వచ్చావా?"

"అవును. ఇప్పుడు ఒక్కదాన్నేగా నేను."

(తరువాయి/39 వ పే[illegible])

గొట్టం
ఫోటో — భద్ర (శ్రీరామ్-18)

'ది గేమ్'

(35 వ పేజీ తరువాయి)

"ఎన్నాళ్ళుంటావు?"

"ఇంకా ఆలోచించలేదు."

"మీ అమ్మాయిని తీసుకురాలేదా కూడా?"

"లేదు."

"మనం కలుసుకుని పంథొమ్మిదేళ్ళు అవుతోంది."

"అవును. ఎన్నిసార్లు రమ్మని ఉత్తరం రాసినా రాలేదే నువ్వు?" అడిగింది సరళ.

"ఊరికేనే."

"రెండు మూడు సార్లు మద్రాసు వచ్చినప్పుడు మీ ఇంటికి వచ్చాను కాని, నువ్వు లేవు. కాంప్‌కి వెళ్ళావని చెప్పారు. మీ అబ్బాయి ఏం చేస్తున్నాడు?"

"ఇంజనీర్ అవుతున్నాడు."

"మళ్లీ పెళ్లి చేసుకోలేదా?"

"లేదు. ఎందుకని అడక్కు. ఆ ప్రశ్న చాలాసార్లు విన్నాను."

"బాగా మారావు" అన్నది సరళ, విశ్వంఎంక పరీక్షగా చూసి.

"ఇప్పుడు నాకు దాదాపు నలభై రెండు. ఇదివరకు నువ్వు చూసినప్పుడు ఇరవైమూడనుకుంటాను. నువ్వు కూడా మారిపోయావు. మరి మారక ఏం చేస్తాం?" అన్నాడు నవ్వుతూ.

"మా చిన్న చెల్లెలు ఇంట్లో ఉంటున్నాను ప్రస్తుతం."

"మీ ఆయనని పరిచయం చెయ్యవా?"

"తెలీదా నీకు?"

"ఏమిటి?"

"ఆయన సంవత్సరం క్రితం పోయారు."

"గుడ్ గాడ్. నాకు తెలియదు."

"మొహాన బొట్టు లేకపోవడం చూడ లేదా నువ్వు?"

"ఆ రోజు ఇంగ్లీష్ లెక్చరర్ చెప్పారని ఒక కొటేషన్ చెప్పావు—గుర్తుందా? మనిద్దరి జీవితాలలో అది నిజమయింది."

"ఈ ఇరవై రెండేళ్లలో మరిచిపోలేదా ఆ మాటలు?" అడిగింది సరళ ఆశ్చర్యంగా.

"లేదు. ఆ కొటేషన్ చెప్పిన లెక్చరర్ పోయారు గాని, నా మనసు లోంచి ఆయన చెప్పిన మాటలు మాసి పోలేదు."

కొంచెంసేపాగి అడిగాడు విశ్వం: "ఎలా పోయారు మీ ఆయన?"

"ఆయుస్సు నిండి."

"కాఫీ కలిపి ఉంచాను. వెచ్చబెట్టి తెస్తా ఉండు."

మర్నాడు సరళ వచ్చినప్పుడు అడిగాడు విశ్వం: "నిన్న రాత్రంతా ఆలోచించాను. మనిద్దరం మళ్లీ ఎందుకు పెళ్లి చేసుకోకూడదు?"

"ఛీ. ఇప్పుడు పెళ్ళా? నా వయ స్సెంతో తెలుసా?"

కొంచెం ఆశ్చర్యం నిండిన స్వరంతో అన్నది సరళ.

"నలభై దాదాపుగా. తెలుసు. వయస్సుకీ, పెళ్లికీ ఎక్కువ సంబంధం లేదు నా దృష్టిలో. నే వంటే ఇంకా ప్రేమ ఉందా?"

"ఉంది."

ముప్పైఏడేళ్ల సరళ సిగ్గుపడింది.

"సిగ్గెందుకు? ఆలోచించు నువ్వే. ఆనాడు మీ నాన్న, అమ్మ, మీ చెల్లెళ్ళు, పెళ్లికాని అక్క, నా కులం, సంఘం అడ్డు వచ్చాయి మన పెళ్లికి. ఇప్పుడు అవేమీ లేవు మనకి అడ్డు రావడానికి. పంథొమ్మిదేళ్ల క్రితం మనం ఆచరణలో పెట్టలేనిది ఇప్పుడు సాధిద్దాం. ఏమంటావు?"

"ఎవరికయినా తెలిస్తే అసహ్యంగా ఉంటుంది. ఈ వయసులో పెళ్ళేమిటని నవ్వుతారు."

"నవ్వనీ. ఫర్వాలేదు. ఇప్పుడు మన పెళ్లిమూలంగా ఎవరి జీవితాలూ నాశనం అవవుగా. ఆలోచించు బాగా. నీ కిష్ట మయితేనే పెళ్లి చేసుకుందాం."

"అయితే ఇన్నాళ్లు పెళ్లి చేసుకో కుండా ఆగింది నా కోసమేనా?"

"అవుననుకుంటాను."

కొన్ని క్షణాలు విశ్వం మొహంలోకి చూసింది సరళ.

"థాంక్యూ."

సరళ మనసంతా సంతోషంతో నిండి పోయింది. ఈ పంథొమ్మిదేళ్ల నుంచి తనని మరిచిపోలేదా విశ్వం?

"ఆలోచించుకుని రేపు చెపుతాను. ఎల్లుండి వెళ్లిపోతున్నాను."

"ఎక్కడికి?"

"భోపాల్. మా అమ్మాయి అక్కడే ఉంది. చదువుకుంటూంది మా అక్కయ్య దగ్గర."

"రేపు నేనే వస్తాను."

మర్నాడు ఉదయం పదకొండు గంట లకి వెళ్లాడు విశ్వం, సరళ చెల్లెలింటికి.

"మా అబ్బాయి ఏమీ అనుకోడు గదా?" అడిగింది సందేహంగా సరళ.

చిన్నగా నవ్వాడు విశ్వం.

"మీ అమ్మాయికూడా ఏమయినా అనుకోవచ్చు. ఒకరు ఏదో అనుకుంటారని భయపడద్దు."

సరళ పెళ్లికి ఒప్పుకుంది.

భోపాల్‌కి రైలు ఎక్కించాడు విశ్వం సరళని. నెల రోజుల్లో పెళ్లి, ఎవరినీ పిలవకుండా చేసుకోవాలనుకున్నారు.

సరళ వెళ్లగానే ఉత్తరం రాస్తానని చెప్పింది. వారం దాటినా ఉత్తరం లేదు. రోజురోజుకీ ఆత్రత ఎక్కువయి పోయింది విశ్వానికి.

సరళ మనసు మార్చుకుందా? అసలు సరళకి ఇష్టంలేదా?

పదిహేను రోజులు ఎదురుచూశాక ఇన్‌లాండ్ లెటర్ వచ్చింది, సరళ దగ్గరనుంచి. ఉత్తరం చింపి గబగబా చదివాడు విశ్వం.

"డియర్ విశ్వం,

నా దగ్గరనుంచి ఉత్తరం కోసం ఎదురుచూస్తుంటావని తెలుసు. వెంటనే రాద్దామనుకున్నాను గాని వీలు కాలేదు. రాయకపోవడం మంచిదే అయింది.

మనిద్దరి మంచి కోరి, మన పిల్లల భవిష్యత్తు దృష్టిలో పెట్టుకుని నేను తీసుకున్న నిర్ణయం ఇది. మన పెళ్లి జరగదు. క్షమించు. నేను మనసు మార్చు కున్నాను.

నేను చేసిన నిర్ణయం మంచిది అవునో, కాదో నీకు నెమ్మదిగా తెలుస్తుంది.

—సరళ."

ఆ రోజు భోజనం చెయ్యలేదు విశ్వం. ఒకే ఒక్క వాక్యం రాసి వేశాడు సరళకి కార్డు మీద, ఇది వరకటి లాగానే.

'లైఫ్ ఈజ్ ఎ గేమ్ ఆఫ్ మీటింగ్ అండ్ పార్టింగ్.'

* * *

పెళ్లి బాగా జరిగింది. వధూవరుల్ని మనసారా ఆశీర్వదించాడు విశ్వం. మనవాళ్లు కోజాయి. ప్రేమించి పెళ్లి చేసుకోలేకపోయిన ఆ దంపతుల్ని చూసి [illegible] తను జీవితంలో [illegible] [illegible]

"ఎక్కడ ఉంది సరళ?" అడిగాడు విశ్వం. ఫర్స్టు నవ్వుతూ మాట్లాడుతున్న ఆ కొత్త పెళ్లికూతురికే విశ్వం [illegible] అడిగితేనే నాని [illegible]

"[illegible] గదిలో ఉంది." చెప్పింది.

[illegible] విశ్వం.

[illegible] గదిలోకి వెళ్లాడు.

[illegible] కడుతూంది సరళ, [illegible] కూర్చుని. ఎదురుగా కుర్చీ లాక్కుని కూర్చున్నాడు విశ్వం.

కొన్ని క్షణాలు మౌనంగా ఉండి [illegible] ఇద్దరూ.

"ఉత్తరం రాగానే ఉత్తరం రాయలేదు నేను. నాలుగు రోజుల్లో తెలిసిపోయింది మా అమ్మాయి ప్రేమించిన వ్యక్తి ఎవరో కాదు, ఇంజినీర్ కోర్సు చదివే నీ కొడుకేనని."

"మన పెళ్లికి నువ్వు సమ్మతించక పోవడానికి కారణం ఇదేనా?" అడిగాడు విశ్వం.

చిన్నగా నిట్టూర్చింది సరళ.

"అవును. ముసలివాళ్ల మయి పోయాం. మన పెళ్లి జరగకపోయినా ఫర్వాలేదు. మన పెళ్లికి మన పెద్ద వాళ్లు అడ్డు వచ్చినట్లుగా, మనం వాళ్ల పెళ్లికి అడ్డు వెళ్లడం బాగుండదు."

"అవును. ఎక్కువ కాలం బ్రతకం మనం. పెళ్లి చేసుకోక పోయినా ఫర్వాలేదు. మన పెళ్లి ప్రేమికులుగా ఉన్న వాళ్లిద్దరినీ అన్నా, చెల్లెళ్ళుగా మార్చి వివాహ బంధంనుంచి శాశ్వతంగా దూరం చేస్తుంది."

"అప్పుడు తెలిసి మా అమ్మ, నాన్న, ఇప్పుడు తెలియక మన పిల్లలు అడ్డుపడ్డారు మన పెళ్లికి."

"అమ్మా!"

కొత్త పెళ్లికూతురు — మధు పర్కాలలో ఉన్న సరళ కూతురు — లోపలికి వచ్చింది.

లేచాడు విశ్వం.

"ప్. లైఫ్ ఈజ్ బట్ ఎ గేమ్ ఆఫ్ మీటింగ్ అండ్ పార్టింగ్" అని బయటికి వెళుతూ విశ్వం గొణగడం విన్నది సరళ కూతురు స్పష్టంగా.

కాని, ఆ మాటల వెనక ఉన్న బాధ, అర్థం తెలియలేదు. బహుశా ఇంక ఎప్పటికీ తెలియదు కూడా. ★

హవామహల్

రాజస్థాన్‌కు రాజధాని జైపూరు. [illegible] అందమైన కట్టడము [illegible] సృష్టించిన్నని చూసిన ప్రతివారు [illegible] [illegible] ఒక్కటినీ ఆకర్షించేది [illegible] మధ్యలో గల హవా మహల్. ఆగ్రాలోని తాజ్‌మహల్, హైదరాబాద్‌లోని చార్‌మినార్, ఢిల్లీలోని ఎర్రకోట కట్టడములు ఎంత ముఖ్యమైనవో, హవా మహల్‌కూడా జైపూరులో అంత ముఖ్యమైనదే. గులాబీల రోజారంగులో సూర్య కాంతికి జవాబిస్తూ మెరుస్తుంది ఈ అయిదంతస్తుల కట్టడం. ముందున్న బాల్కనీలు గులాబీరేకుల్లా విచ్చుకొని ఉంటాయి. అవ్వీలన్నీ పిరమిడ్సులను గుర్తుకు తెస్తాయి.

ప్రఖ్యాత ఆంగ్లకవి సర్ ఎడ్విన్ ఆర్నాల్డ్ హవా మహల్ ఏదో అల్లాఉద్దీన్ మాయలాంతరు వంటి సాధనంతో సృష్టించబడిందని, మానవ నిర్మితం కాదని దీనిని పొగిడాడట.

హవా మహల్ ఫొటోలో తాజ్‌మహల్ వలె కనిపించదు. కాని, లోనికి ప్రవేశిస్తే దీని సౌందర్యం—ముఖ్యంగా వాస్తుకళలో ఎంత [illegible] స్థాయిలో ఉంటుందో తెలుస్తుంది. అర్ధీలు గల ద్వారాన్ని దాటి లోనికి ప్రవేశిస్తే విశాలమైన చావడి ఉంటుంది. దీనికి మూడ్వా గదులు, వరండాలు అందంగా అమర్చబడినవి. మధ్యలో పాలరాతితో నిర్మింపబడిన సరస్సు చూడగానే ప్రాణం లేచి వస్తుంది. పైనగల అంతస్తులను చూడదలచిన వారు సోపానమార్గం వెంబడి వెళ్ల వచ్చు. రెండు, మూడు అంతస్తులలో 'చాందినీ' అని పిలువబడే విహార ఉద్యానవనాలు ఉన్నవి. వానికి ఇరువైపుల విశ్రాంతి మందిరాలను చూడవచ్చు.

నాలుగవ అంతస్తులో ఉద్యానవనం ముందు వైపున ఉన్నది. దీనివల్లే ఈ భవనానికి అర్ధచంద్రాకృతి వచ్చింది. మండపముం వంటి రెండు స్తంభములు ఇరు వైపుల ఉండి దీని అందాన్ని ఇనుమడింప చేసినవి. స్తంభాలపైన చిత్రించిన శిల్పఖండాలు రాజస్థాన్ శిల్పకళకు గీటురాయి. జైపూరు పురవీధులను ఈ అంతస్తు నుండి చూస్తే రమ్యంగా ఉంటుంది. ఈ భవన నిర్మాణంలో మరొక్క విషయంకూడా తెలుసుకోవలసి ఉంది. గోడల మందం ఆరు అంగుళాలకు మించి ఉండదు. ఆరు అంగుళాల మందం గల గోడలతో అయిదంతస్తుల భవన నిర్మాణం జరగడం వింతగానే కనిపిస్తుంది సాంకేతిక నిపుణులకు. భారతీయ శిల్పుల వాస్తు కళా పరిజ్ఞానం అపారమని చెప్పడానికి ఈ కట్టడం ఒక సాక్ష్యం.

రచన, ఫోటో:

ఎ. వి. వి. నరసింగరావు

హవా మహల్‌కు తాజ్‌మహల్ వలె గొప్ప చరిత్ర ఏమీ లేదు. ఇది 1778 ప్రాంతంలో పాలించిన సావా ప్రతాపసింగ్ కృషివలన నిర్మించబడింది. ఆయన గొప్ప కళాభిమాని. లాల్‌చంద్ ఉస్తా అను పేరుపొందిన శిల్పి ఆధ్వర్యంలో హవా మహల్ నిర్మాణం జరిగింది. ఆయన అపూర్వ కృషికి పారితోషికంగా ఇచ్చిన జాగీరు గ్రామాలు ఇప్పటికీ ఆయన వారసులు అనుభవిస్తూనే ఉన్నారు. హవా మహల్ రాజస్థాన్ శిల్పకళకు, జైపూర్ శోభకు గుండెకాయ వంటిది. ★